ਐਮ/ਐਸ ਆਈਵੇਕੋ ਮੈਗੀਰਸ ਬ੍ਰਾਂਡਸਚਟਜ਼ਟੈਕਨਿਕ ਜੀ.ਐੱਮ.ਬੀ.ਐੱਚ

ਬਨਾਮ

ਨਿਰਮਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2012 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1959)

ਅਕਤੂਬਰ 05, 2023

[ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ,* ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

(i) ਕੀ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਨੂੰ s.499, IPC, ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ?

(ii) ਕੀ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ s.482, ਕਰੋੜ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਈ ਗਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। s.499, IPC ਨੂੰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਾਭ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਨਹਾਨੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ PC?

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ - ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ (ਧਾਰਾ 200/ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ 'ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ' 'ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ' ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ

ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਐੱਸ. 499, IPC ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕੀ ਬਣਦੀ ਹੈ - ਜੇਕਰ, ਅਸੰਭਵ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਂਚ/ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਅ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। 499, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੋਚ ਦੀ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 45]

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, 1973 - ਐੱਸ. 482 - s.499, IPC ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 482, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਹ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ - ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। s.482, Cr.P.C. ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ; ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਸਲ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੌਜੂਦ ਹਨ - ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ 204 r/w. s.200, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. s.499, IPC ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਯਕੀਨਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ, ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ

ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 46 ਅਤੇ 47]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਐੱਸ. 499 - s.499 ਦੇ ਅਪਵਾਦ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ। 200 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ 25.03.2010 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2) ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ, ਭੇਜਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। u/ss. 500/107/34, IPC - ਮਲਕੀਅਤ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ: (1) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦ ਰਹਿਤ ਦੋਸ਼, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਕੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਦੇ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 25.03.2010 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਖੋਜ ਇੰਨੀ ਘੋਰ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਖਲ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਬਚਾਅ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ - ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ। [ਪਾਰਾ 49, 50]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - s.499 - s.499 ਦੇ ਅਪਵਾਦ - ਕੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਿਆਨ ਉਸ (ਕੰਪਨੀ) ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਾਰ - ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਭਾਵੇਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ/ਝਿੜਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਖਾਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ , ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥਾ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ। [ਪਾਰਾ 54, 55, 56, 57]

> ਬਲਰਾਜ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀ ਰਾਮ **(1971) 3 SCC 399 [1971] ਸਪਲ. SCR 447**; ਸੇਵਾਕਰਮ ਸੋਭਾਨੀ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਕੇ. ਕਰੰਜੀਆ **(1981) 3 SCC 208 [1981] 3 SCR 627;** ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾਭਾਊ ਸੂਰਜਮਲ ਰਾਥੂ **(1996) 6 SCC 263: [1996] 5 Suppl. SCR 771**; ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ **(2016) 7 SCC 221 [2016] 3 SCR 865;** ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਉੱਤਮ **(1999) 3 SCC 134: [1999] 1 SCR 580;** ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਰਾਓ ਗਣਪਤਰਾਓ ਕਾਪਸੀਕਰ **(1998) 4 SCC 112;** ਵਦੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ ਬਨਾਮ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯਾ ਦੁਲਾਜੀ ਘੜੀਗਾਂਵਕਰ **[1961] 1 SCR 1;** ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਗਣਪਤਰਾਏ ਰੁਈਆ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ **[1958] ਐਸਸੀਆਰ 618;** ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਓਮਾਨ ਬਨਾਮ ਬਾਰਾਕਾਰਾ ਅਬਦੁਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ **(2013) 2 SCC 488 [2012] 11 SCR 500- 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।**

> ਇਰੀਡੀਅਮ ਇੰਡੀਆ ਟੈਲੀਕਾਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੋਟੋਰੋਲਾ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2011) 1 SCC 74 : [2010] 14 SCR 591;** ਮੋਰਗਨ ਟੈਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **LPA-668/2010 dt. 17 ਸਤੰਬਰ 2010:** ਅਰੁਣ ਪੁਰੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨਸੀਟੀ ਰਾਜ **(2022) 15 ਸਕੇਲ 541;** ਸੁਪ੍ਰੀਆ

ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ **(2023) SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 765;** ਐਮ.ਐਨ. ਦਾਮਨੀ ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਕੇ. ਸਿਨਹਾ **(2001) 5 SCC 156 : [2001] 3 SCR 415;** ਐਮ.ਏ. ਰੁਮੁਗਮ ਬਨਾਮ ਕਿੱਟੂ ਉਰਫ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ **(2009) 1 SCC 101 : [2008] 15 SCR 642;** ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ **[1964] 1 ਐਸਸੀਆਰ 639:** ਜੈਫਰੀ ਜੇ. ਡਾਇਰਮੀਅਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ **(2010) 6 SCC 243 : [2010] 7 SCR 128;** ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ **2022 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1434**; ਬੀ.ਆਰ.ਕੇ. ਅਥਿਥਨ ਬਨਾਮ ਸਨ ਗਰੁੱਪ **2022 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1705;** ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ **(2005) 2 SCC 42;** ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ **(2004) 4 SCC 432 : [2004] 2 SCR 846**; ਚੰਦ ਧਵਨ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ **(1992) 3 SCC 317 : [1992] 2 SCR 83 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1959।

2010 ਦੇ CRLMC ਨੰ.2845 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 10.12.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਨਾ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਆਰ. ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਮਨੋਜ ਡੀ. ਤਨੇਜਾ, ਮਿਸ. ਗੌਰੀ ਕੇ. ਦਾਸ ਮੋਹੰਤੀ, ਸਨੇਹਾਸਿਸ ਮੁਖਰਜੀ, ਸੁਨੀਲ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼, ਕੁ. ਪ੍ਰਿਅੰਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਜੇ.

ਅਪੀਲ

1. ਇਹ ਅਪੀਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਜਰਮਨ ਕੰਪਨੀ ("ਅਪੀਲਕਰਤਾ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ 10 ਦਸੰਬਰ 2010 ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ("ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਜੱਜ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਪੰਜ-ਲਾਈਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ1 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। , 1973 ("ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ.", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਰੀਡੀਅਮ ਇੰਡੀਆ ਟੈਲੀਕਾਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੋਟੋਰੋਲਾ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ।2 ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ **ਮੋਰਗਨ ਟੈਕ੍ਨੋਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ3**

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 25 ਮਾਰਚ 2010 ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (SE), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ("ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਧਾਰਾ 200, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਲੈਂਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ PC ("ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ)। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1), ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2) ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ (ਏਸ਼ੀਆ), ਮਿਸਟਰ ਲੋਰੇਂਜ਼ੋ ਬੋਨਿਨਸੇਗਨਾ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3) ਉਪਰੋਕਤ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ, ਭੇਜਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ" ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 500/107/34, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ("IPC", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ।

ਤੱਥ

3. ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

i. ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ 40 (ਚਾਲੀ) ਏਅਰਫੀਲਡ ਕਰੈਸ਼ ਫਾਇਰ ਟੈਂਡਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ("ਏਏਆਈ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੁਆਰਾ ਗਲੋਬਲ ਟੈਂਡਰ ਨੰਬਰ EQ/Global/2007-09/01 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਰਮਨੀ-ਅਧਾਰਤ ਅੱਗ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਐਮ.ਸੀ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਚਲਾਈ। ਅਗਰਵਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ("ਅਗਰਵਾਲ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ), ਜੋ ਬ੍ਰਿਜਬਾਸੀ ਹਾਈ-ਟੈਕ ਉਦਯੋਗ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਿਆ। ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਜੋ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਨ।

ii. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਭਾਰਤੀ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਟਿਡ, ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੋਲੀਕਾਰ, ਇੱਕ ਰੋਜ਼ੇਨਬਾਉਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਜੀ ("ਰੋਜ਼ਨਬਾਉਰ", ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੀ।

iii. 21 ਜੁਲਾਈ 2008 ਨੂੰ, ਏਏਆਈ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਰੋਸੇਨਬਾਉਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2008 ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, AAI ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਮੁੱਖ ਚੌਕਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, AAI, ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ, ਏਏਆਈ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੇਨਬਾਉਰ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹੀ ਪੱਖਪਾਤ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ।

iv. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਅਗਰਵਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ, 12 ਅਗਸਤ 2008 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ 12 ਅਗਸਤ 2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 5 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਏ.ਏ.ਆਈ. ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਟਿਡ, ਅਤੇ ਰੋਸੇਨਬਾਉਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ 13 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

v. 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ, 20 ਮਈ 2009 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

vi. ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ

ਧਾਰਾ 107, 499, ਅਤੇ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

vii. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

viii. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਈ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼। ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਮਰਥ ਹੈ।

5. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਖਾਸ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ:

i. ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਇਪਲੇਡ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੇ ਗਏ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ; ਅਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਏਜੰਟ, ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 188 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ; ਅਤੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹੇ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਿਤ ਕੰਮ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ii. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਵਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ "ਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 499 ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਪਵਾਦ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

iii. ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘੋਰ ਅਸਫਲਤਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ.

iv. ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦਾ ਅਖੌਤੀ ਹੁਕਮ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਉਤਮ 6 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੈ। , ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

v. ਦਿੱਲੀ 7 ਦੇ ਅਰੁਣ ਪੁਰੀ ਬਨਾਮ NCT ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਠੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

<u>ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ</u>

7. ਮਿਸਟਰ ਤਨੇਜਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੀਕਵਲ ਵਜੋਂ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ 2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਕਸਪਾਰਟ ਅੰਤਰਿਮ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

8. ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 8 ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੀ.ਸੀ. 10 ਦਸੰਬਰ 2010 ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ) ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਗਰਵਾਲ ਧਾਰਾ 499 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ "ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ"। ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

9. ਸ੍ਰੀ ਤਨੇਜਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 10 ਦਸੰਬਰ 2010 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਅਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਕਿ ਇਰੀਡੀਅਮ ਇੰਡੀਆ ਟੈਲੀਕਾਮ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮੋਰਗਨ ਟੈਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ, ਜਦੋਂ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਤਨੇਜਾ ਨੇ ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਵਾਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।

10. ਅੱਗੇ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਤਨੇਜਾ ਦੁਆਰਾ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅੱਗੇ ਜਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੱਤਰਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਾਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਵੈ-ਉਹੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਵਾਕਈ, ਅਜਿਹੇ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਉਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ **ਸੁਪ੍ਰੀਆ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 9** , ਸ਼੍ਰੀ ਤਨੇਜਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਮਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ।

12. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਤਨੇਜਾ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

<u>ਸਵਾਲ</u>

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਲਈ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

> i. ਕੀ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ?

ਅਤੇ

ii. ਕੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੈ, ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਈ ਗਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇਗਾ?

14. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ:

a ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ?

ਬੀ. ਕੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਿਆਨ ਉਸ (ਕੰਪਨੀ) ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

c. ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੀ ਧਾਰਾ 499, IPC, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

<u>ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ</u>

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ।

16. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਫੈਸਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

17. ਬਲਰਾਜ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਤੀ ਰਾਮ 10 ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ 6 (ਛੇ) ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 500, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ ਜੋ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸਨ। 2

(ਦੋ) ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫ਼ਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੜੀਸਾ, ਨਾਗਪੁਰ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਮੈਸੂਰ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"29. ਚਰਚਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਧੂ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 11 ਦਸੰਬਰ 1964 ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ, ਧਾਰਾ 499 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 499 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 499 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ
ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

18. ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਸੇਵਾਕਰਮ ਸੋਭਾਨੀ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਕੇ. ਕਰੰਜੀਆ 11, 3 (ਤਿੰਨ) ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 397, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਸੀ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ, ਬਲਿਟਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸੀ। ਧਾਰਾ 500, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 9 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ"। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ

ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 251 ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ। ਧਾਰਾ 251 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ***

ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੋਝ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਉਸ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ, ਉਸ 'ਤੇ ਹੈ। ***

7. ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ***"

ਮਾਨਯੋਗ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ., ਨੇ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਭਰੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਕੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਈ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਪੈਰੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ:

“18. ਜੇਕਰ ਨੌਵਾਂ ਅਪਵਾਦ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਈ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਲੇਖ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਕੀ ਲੇਖ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਸਨ? ਕੀ ਉਸਨੇ ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ? ਕੀ ਲੇਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜਾਂ ਲੇਖਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ? ਲੇਖਕ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ? ਕੀ ਇਮਪਿਊਟੇਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ? ਕੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ

ਬਿਮਾਰ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਜੋ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੋਰ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਕੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮਾੜੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਜੋ ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਸ ਸਿਆਸੀ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਤੀ ਬੋਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਬੰਧਤ ਸੀ? ਕੀ ਲੇਖ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸੀ? ਕੀ ਲੇਖ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਫ਼ਤ ਜਿਨਸੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ? ਕੀ ਲੇਖ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸੰਤ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਸਨ? ਕੀ ਲੇਖ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੋਟਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਸਵਾਦ ਸੀ? ਇਹ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਯਕੀਨਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿੱਟੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। 'ਗੁੱਡ ਵਿਸ਼ਵਾਸ' ਅਤੇ 'ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ', ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

19. ਵਿੱਚ 3 (ਤਿੰਨ) ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ **ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾਭਾਊ ਸੂਰਜਮਲ ਰਾਥੂ12** ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਪੈਰਾ 13 ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"13. ਨਾਸਿਕ ਵਿਖੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਮਾਰਵਾੜੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਪਾਰੀ ਵਰਗ ਵਜੋਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਆਮ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਬਣਾਏ ਗਏ,

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 499 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮਾਨਹਾਨੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹਨ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਹੋਰ ਕਦਮ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਨਾਸਿਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 500 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ
ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

20. ਫਿਰ ਐੱਮ.ਐੱਨ. ਦਾਮਨੀ ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਕੇ. ਸਿਨਹਾ 13 ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੇਵਾਕਰਮ ਸੋਭਾਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਨਹਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 500, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

21. ਐੱਮ.ਏ. ਰੁਮੁਗਮ ਬਨਾਮ ਕਿੱਟੂ ਉਰਫ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ14 ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਧਾਰਾ 500, IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਵਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ,

ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 500, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੱਚਾ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਕੱਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।

22. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ15 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"209. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਭੰਭਾਨੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੈਟਲ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐੱਮ.ਏ. ਰੁਮੁਗਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 499 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅੱਠਵੇਂ ਅਤੇ ਨੌਵੇਂ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਲਈ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਕਤ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਪਾਰਾ. ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

23. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, **ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪਾਂਡੇ** (ਸੁਪਰਾ)। ਤੱਥ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਾ ਅਤੇ ਖੋਜ - ਸਾਰੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਕੈਪਚਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

"ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 201 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਹੈ। ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ 8 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 499 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਧੋਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ, ਵਧੀਕ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਗੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਲਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਾਖ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 500 ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ 8 ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 499 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਮਾਣਹਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਅਪਵਾਦ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਤੱਕ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

24. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਦੁਬਾਰਾ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ, ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਧੋਖਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਹੁਣ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, **ਅਰੁਨ ਪੁਰੀ** (ਸੁਪਰਾ)। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਐੱਸ **ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ**

ਦਰਦ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਰਾਓ ਗਣਪਤਰਾਓ ਕਾਪਸੀਕਰ16 ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖੀਏ **ਅਰੂਨ ਪੁਰੀ** (supra), ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ **ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦਰਦਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

26. ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦਰਦਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ 1987 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੋਕਮਤ' ਵਿਚ ਇਕ ਖਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ, ਡੀ. 1984, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਦੈਨਿਕ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ 4 (ਚਾਰ) ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 499, 500, 501 ਅਤੇ 502 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸਬੰਧਤ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੀ.ਸੀ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ:

"4. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਖ਼ਬਰ 4-2-1984 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 2-2-1987 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। 13-12-1983 ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਜਲਗਾਓਂ ਅਤੇ ਜੈਕਵਾੜੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਗਬਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 4-2-1984 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ

ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਈ ਹੈ।

5. ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਨੇਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਜਨਤਕ ਆਚਰਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖ਼ਬਰਾਂ ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸੰਸਕਰਨ ਨੂੰ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

27. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦਰਦਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਨਯੋਗ ਬੈਂਚ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਸੀ।

28. ਅਰੁਣ ਪੁਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਜੋ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲਰਾਜ ਖੰਨਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਮ.ਐਨ. ਦਾਮਨੀ

(ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

29. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਅਰੁਣ ਪੁਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ, ਪੈਰਾ 18 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ: ਕੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੋਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦਰਦਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਰੇ 5 ਅਤੇ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ:

"21. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪੜਾਅ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

30. ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਦਰਦਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ), ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਨੇ ਅਰੁਣ ਪੁਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਹਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਖਾੜਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਧਾਰਾ 499 ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ, ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

31. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ/ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿੰਟੇਜ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਵਦੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ ਬਨਾਮ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਦੁਲਾਜੀ ਘੜੀਗਾਂਵਕਰ 17 ਅਤੇ ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ 18, ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3 (ਤਿੰਨ) ਅਤੇ 4 (ਚਾਰ) ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ . ਜੈਫਰੀ ਜੇ. ਡਾਇਰਮੀਅਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 19, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ 20 ਅਤੇ ਬੀ.ਆਰ.ਕੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 2 (ਦੋ) ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਥੀਥਾਨ ਬਨਾਮ ਸਨ ਗਰੁੱਪ 21।

32. ਵਡੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 203, ਸੀਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਸੀਆਈਡੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਿਜੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ; ਕਿ ਅਧਿਆਇ XVI ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਵਾਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਜਾਂ 203 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। PC ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ।

32.1 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀਆਰਆਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ? ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ? ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

32.2 ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

32.3 ਸੈਕਸ਼ਨ 200, 202 ਅਤੇ 203 ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ., ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"10. ਹੁਣ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਤਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 203 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ

ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਨਿਰਣਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ; ਉਹ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ (ਅਜਿਹਾ, ਇਹ) ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਦੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਝੂਠੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ - ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।''

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ
ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

33. ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 4 (ਚਾਰ) ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦਰਵਾਨ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੂਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ’ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਦਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ’ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 134(1)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਢੁਕਵੇਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

33.1 ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ:

> “7. ***, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVI ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ... ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। . ਪਰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਇਹ ਪਾਬੰਦ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹੋਣ। . ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬੇਤੁਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਜੋ ਵੀ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇਕ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ***

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

33.2 ਵਡੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

“13. *** ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ r ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹਨ, ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ***"

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚ **ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਗਣਪਤਰਾਏ ਰੁਈਆ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਸਟੇਟ 22**, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

“** ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਤਫਾਕਨ, ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੁਰਮ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਿਊਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੜੱਪਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ,

ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

34. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਵਡੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੰਦਰ ਦੇਓ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਡੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਡੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਾਰਥਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

35. ਜੈਫਰੀ ਜੇ. ਡਾਇਰਮੀਅਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 34, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 500 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਿਖਾਉਣੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

36. ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਥਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 500, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤ ਪਹੁੰਚ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬਿਆਨ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ, ਗੈਰ-ਬਦਨਾਮੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

37. ਬੀ.ਆਰ.ਕੇ. ਅਥਿਥਨ (ਸੁਪਰਾ) ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਮੂਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਜੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

“16. ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 499 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਮਨ ਦੀ ਯੋਗ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

38. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ **ਓਮਾਨ ਬਨਾਮ ਬਾਰਾਕਾਰਾ ਅਬਦੁਲ ਅਜ਼ੀਜ਼23** ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਚੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"8. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਧਾਰਾ 156 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਕੋਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ:

(i) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ;

(ii) ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ <u>ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।</u>

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ)

39. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। , ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ

ਦੂਸਰੀ ਲਾਈਨ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ, ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ, ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੱਥ (ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੱਚ ਮੰਨੇ ਜਾਣ) ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਰੀ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਰੂਨ ਪੁਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਕਠੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

40. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 2 (ਦੋ) ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਇਹ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਲਾਈਨ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਫੈਸਲੇ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 4 (ਚਾਰ) ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਮਾਤਰ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ 3 (ਤਿੰਨ) ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ 3 (ਤਿੰਨ) ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਬੈਂਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਕਰੇ, ਜਵਾਬ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਸਹਿ-ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਤਰੀਕਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। , ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰਾ ਉਪਲਬਧ ਕੋਰਸ ਇਹ

ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਬਾਈਡਿੰਗ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਬਾਈਡਿੰਗ ਫੈਸਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜੋੜਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਬੈਂਚ, ਪਿਛਲੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅੰਤਰ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

41. ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ24 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

42. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

43. ਸੰਬੰਧਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(n)। PC "ਅਪਰਾਧ" ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 200 ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ (i) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; (ii) ਅਜਿਹੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ; (iii) ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਦਸਤਖਤ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ; ਅਤੇ (iv) ਇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ। ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ (ਏ) ਖੁਦ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ (ਬੀ) ਜਾਂਚ (i) ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ (ii) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 203 ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ 'ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 204 ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVI ਤਹਿਤ ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਸਿਰਲੇਖ 'ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ' ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ' ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਆਮ ਸਕੀਮ ਤੋਂ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

44. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ, ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 202 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 204 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਕੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਦੋਸ਼ੀ ਸਿੱਧ' ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ; ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਅੱਗੇ ਵਧਣ' ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਕਿ ਕੀ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਇੱਕ "ਅਪਰਾਧ" ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(n) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਧਾਰਾ 204 ਵਾਂਗ “ਕਾਰਵਾਈ” ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਇਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਜੋ ਥੋਪਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਬਚਾਅ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ "ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣ ਜਾਣ ਤੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ 25 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ

ਜਾਣ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਲਝਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। .

45. ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ (ਧਾਰਾ 200/ਧਾਰਾ 202 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।) ਕਿ ਕੀ 'ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ' 'ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ' ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਜੋ 'ਸਿਵਾਏ' ਹੈ, ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। , ਨਾ ਹੀ ਸਹੁੰ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਬਚਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਅਸੰਭਵ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਥਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਂਚ/ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਨਿਆਇਕ ਮਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 499, ਆਈਪੀਸੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਅ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀਆਂ

ਹਨ। , ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੈ।

46. ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ., ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਜੁਰਮ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਸਾਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 482, ਸੀਆਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ; ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਾਬਕਾ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ, ਭਾਵ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਸਲ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕੱਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ F.I.R ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ. ਪੀਸੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 204 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

47. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 204 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 499, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਯਕੀਨਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ, ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

48. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

49. ਸਵਾਲ (ਏ) ਦੇ ਜਵਾਬ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 202, ਸੀ.ਆਰ. ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ: (1) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਵਿਵਾਦ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਕੀ ਇਹ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਿਤੀ 25 ਮਾਰਚ, 2010 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਾਦਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੋਣਾ ਇੰਨਾ ਘੋਰ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਬਚਾਅ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੌਥੇ ਅਪਵਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਲਈ।

50. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

51. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਜੋੜਨ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ

ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ।

52. ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਏ), ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਤਰ ਹੈ।

53. ਜੋ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ (b) ਅਤੇ (c) ਸਾਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਦਲੀਲਾਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

54. ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ (ਬੀ) ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਾਰ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਤਨੇਜਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼/ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੁਪ੍ਰੀਆ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਚੰਦ ਧਵਨ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ 26 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

55. ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਅਜੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੇਵਾਕਰਮ ਸੋਭਾਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. (ਸੁਪਰਾ)।

56. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ,

ਸਾਵਧਾਨ/ਝਿੜਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਖਾਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ।

57. ਸਵਾਲ (c) ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥਾ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

<u>ਸਿੱਟਾ</u>

58. ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਬਚਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਤੁਰੰਤ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

59. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

60. ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ

ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate